

“Ben de Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Hz. Muhammed’in Allah’ın Resülü olduğuna şahadet ederim. Allah’ı Rab, İslamî din ve Muhammed’i peygamber olarak kabul ettim.” cümlelerini söyler. İmam-ı Müslim’in rivayet ettiği aynı hadîs-i şerîfte ifade edildiği üzere bu sünneti ifâ edenin günahları bağışlanır.

3-Ezanı işiten kimse, müezzinin ezanı bitirmesinden, kendisinin de aynı cümleleri söylemesinden ve belirtilen duaları yapmasından sonra, Hz. Peygamber (s.a.v.)’e salât getirir. Burada getirilecek salâtın en mükemmeli ise, İslami literatürde “salât-ı İbrâhîmiye” denilen ve namazların ikinci oturuşundaki tahiyattan sonra okunan salî-barik duaları olup, bunların metin, okunuş ve anlamları şöyledir:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

“Allahümme salî alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîme inneke hamîdün mecîd.” Yani: “Allah’ım! Hz. Muhammed ve âline, Hz. İbrahim ve âline rahmet ettiğin gibi rahmet eyle.”

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

“Allahümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîme inneke hamîdün mecîd.” Yani: “Allah’ım! Hz. Muhammed ve âline, Hz. İbrahim’e ve âline mübarek kıldığın gibi mübarek kıl.”

İmam-ı Müslim’in rivayet ettiği bu hususla ilgili bir hadîs-i şerîfde Hz. Peygamber (s.a.v.): “Müezzini işittiğiniz zaman onun söylediğinin benzerini söyleyin. Sonra bana salât getirin. Çünkü bana bir salât getiren kimseye Allah on defa salât eder.” buyurmuştur. Allah’ın kuluna salât etmesi dergâh-ı izzetinde onu övmesidir.

4-Hz. Peygamber (s.a.v.)’e salât getirdikten sonra İmam-ı Buhârî’nin rivayet ettiği şu duayı okur:

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ
آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا
مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ

“Allahümme Rabbe hâzihi-d da’veti-t tâmmeti vessalati-l kaimeti. Âti Muhammede’nil vesilete ve’l fadilete veb’ashü makamen Mahmude’nil lezi ve addehu. İnneke lâ tuhlifu’l mî’âd.” Yani: “Ey şu eksiksiz davetin ve kılınacak namazın Rabbi olan Allah’ım! Muhammed’e vesileyi ve fazileti ver. O’nu, kendisine va’dettiğin makam-ı Mahmûd’a ulaştır. Şüphesiz Sen vaadinden dönmezsin.”

Bu duayı yapan kimsenin, Hz. Peygamber (s.a.v.)’in şefaatine nail olması umulur.

5-Ezan duasından sonra kişi, kendisi için dua ederek istediklerini Allah Teâlâ’nın lütfundan niyaz eder. Zira bu duanın müstecâb olacağı Hz. Peygamber (s.a.v.)’in: “Müezzinlerin söyledikleri gibi sende söyle. (Okunan ezanı tekrarlamayı) Bitirdiğinde (Allah’tan) iste. İstediyin sana verilir.” mealindeki hadîs-i şerîfinden anlaşılmaktadır.

Okunan her ezanı dinleyeninin uygulamaya özen göstereceği bu beş sünnet, günde beş vakit okunacak her ezanda tekrarlanacağı için, toplam olarak yirmi beş sünnetin ifâsına vesile olacaktır. Öte yandan bu sünnetlerin ilk dördü kamet getirilirken de yapılacağından ezanda olduğu gibi günde beş vakit farz namazlardan önce kamet getirileceğinden toplam olarak yirmi sünnetin ifâsına vesile olacaktır.

Delayısıyla her gün kılınacak beş vakit namaz için okunacak ezanlarla, getirilecek kametlerde kırk beş sünnet ifâ edilerek, belirtilen duaların yapılması sonucunda vaadedilen müjdelere mazhar olma niyazında bulunulacaktır.

Kameti işiten kimse kamet getirenin söylediği cümlelerin aynısını tekrarlar ancak “hayye ale’s salâh=haydi namaza” ve “hayye ale’l felâh = haydi felâha (kurtuluşa)” cümlelerinin yerine

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

“lâ havle velâ kuvvete illâ billâh=güç ve kuvvet ancak Allah’ın ihsanı iledir.” cümlesini söyler.

Malum olduğu üzere doğan her çocuğa isim verilirken kulaklarına ezan ve kamet okunması ana-babaların özen gösterdiği islamî alışkanlıklardandır. Her müslümanın dünyaya geldiği ilk günlerde isimleri verilirken kulağına okunan ezan-ı Muhammedî ile kameti hayat boyu sevip sayarak dinlemesi ve yukarıda sunulan duaları yapmanın gayreti içinde olması samîmî temennilerimiz arasındadır. Okunan ezanlara kulak vermenin, doğruları duymada ve gereğine uymada etken olacağı gibi, beş vakit namazı vaktinde eda etmeye vesile olacağı bilinmeli, sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)’in: “Amellerin en efdali vaktinde kılınan namazdır.” mealindeki hadîs-i şerîfindeki uyarısına uymaya özen gösterilmelidir. Kulağı ezanda olanın gözü namazda olacağı unutulmamalıdır.

Bu inanç ve bilinçle ömür boyu okunan ezanları sevgi ve saygı ile dinleyip, amaçladığı namaz ibadetini ifâyaya yapılan çağrıya icabet eden dikkatli ve dirayetli Müslümanlardan olmamızı diliyor, sözlerimi aşağıdaki dizem ile noktıyor, sağlık ve saadette daim olmanızı niyaz ediyorum.

“Namaza nidâ edildiğinde,
yapılacak iş ibadet.
Namaz edâ edildiğinde,
yapılan iş ibadet.”

Bu ezanlar ki şehadetleri dînin temeli,
Ebedî yurdunun üstünde benim inlemeli.

M. Âkif ERSOY

YOKSULLARA YARDIM
VE EĞİTİM VAKFI

Ezan ve Kametin Kazandırdıkları

Hazırlayıp Hakkın rızası için
halkın hizmetine sunan

Dr. İbrahim Ateş

4 Ocak 2017

EZAN VE KAMETİN KAZANDIRDIKLARI

Ezan İslam'ın simgesi ve namaza davetin susmayan sesidir. Bu hususla ilgili olarak kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in Cuma Suresi'nin 9. ayetinde şöyle buyurulmaktadır: **“Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığı (nız ezan okunduğu) zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilmiş olsanız, elbette bu sizin için daha hayırlıdır.”**

Ezan, dünyanın her yerinde, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in belirlediği şekilde Bilâl-i Habeşî (ra)'nin okuduğu gibi orijinal haliyle okunmalıdır. Ezanı kimse kendi diliyle okumaya veya okutmaya yeltenmemelidir. Ezanda söylenen cümleler:

اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ

“Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber. Eşhedü ella ilâhe illallah, eşhedü ella ilâhe illallah. Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah, Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah. Hayye ale's salâh, hayye ale's salâh. Hayye ale'l felâh, hayye ale'l felâh. Allahu ekber, Allahu ekber. Lâ ilâhe illallah.”

Yani **“Allah büyüktür, Allah büyüktür, Allah büyüktür, Allah büyüktür. Ben şahadet ederim ki, O'ndan başka ilah yoktur, ben şahadet ederim ki, O'ndan başka ilah yoktur. Ben şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resûlüdür, ben şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resûlüdür. Haydi namaza, haydi namaza. Haydi felâha (kurtuluşa), haydi felâha (kurtuluşa). Allah büyüktür, Allah büyüktür. Allah'tan başka ilah yoktur.”** cümleleri olup, bu cümleler, Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından belirlenmiş olduğundan, ona herhangi bir ilave yapılması veya eksiltme cihetine gidilmesi doğru değildir. Ezanı okuyan güzel okumalı, duyan da saygı ile dinlemelidir. Ezan okumakla görevlendirilen müezzinler de, dinî bilgisi mükemmel, sesi güzel ve makam şinas kişilerden seçilmelidirler. Öyle ki, okuduğu ezan dinleyeni dinlendirmeli ve camiye yönlendirmelidir.

Tarih boyunca müezzinlerde bu özelliklerin aranmasına özen gösterilmiştir. Bilhassa selâfın camilerinde görevlendirilecek müezzinlerde bu meziyetlerin bulunması titizlikle takip edilmiştir. Örneğin İstanbul'daki Süleymaniye Camii'nde görevlendirilecek 24 adet müezzinin özellikleri ve görevleri hakkında Kanunî Sultan Süleyman'ın Vakfiyesi'nde şu öngöründe bulunulmuştur:

“Ve yirmi dört aded ilm ü mûsikâr ve fenn-i edvârda mâhir ve şuaab-i makâmâtta tercî ü terennümâtta sâhir hûb âvâz kimesneler Müezzin olub vakt-u Cüm'ânun mâ'adâsında her rûz evkât-i salâvât-i hamsede minârelere urûc edüb elhân-ı dil-gûşây ve ferah fezây birle ezan okuyub temcîde müdâvemet edeler. Ve salât-ı Cüm'ânun nidâsında ve salât-ı îdün ibtidâsında tenbîh ü salâ ideler. Ve vazifeyi yevmiyeleri beşer akçe ola.”

Vakfiyenin metni sunulan bölümünün incelendiğinde de anlaşılacağı üzere, Süleymaniye Camii'nde görevlendirilecek müezzinlerin, kulağa hoş gelen bir sedâ ve makamla ezan ile selâ okumaları şart koşulmuştur. Müezzinlerin Cuma günü ve her günkü

beş vakit namazdan önce minarelere çıkarak ezan okumaları, ayrıca Cuma günlerinde iç ezanı hep birden topluca güzel sedâ ile okumaları ve günlük tahsisatlarının beşer akçe olması öngörülmüştür.

Müezzin ezanı okumaya başlayınca, konuşmayı kesip saygı ve dikkatle dinleyerek aşağıda açıklanan şekilde bazı cümlelerini aynen tekrar etmek, diğer cümleleri okuyunca da tavsiye edilen duaları yapmak gerekir. Ezanı dinlememek veya ezan okunurken başka bir şeyle meşgul olmak doğru değildir. Böyle bir davranış müslümana yakışmaz.

Ezan, Allah'ın davetidir. Müezzinin dili ve gur sesi vasıtasıyla ulu Allah'ın müminleri öz evi olan camilere çağırır bir sesleniştir. Namaz vakitlerinin her yerde çeşitli olması nedeniyle dünyada ezansız geçen tek bir saniye bile yoktur. Demek ki, Allah'ın ortaksız birliğini göklere yükselmiş sivrilikleri ile dile getiren minareler, kıyamete kadar her saniye kâinâta Allah'ın ululuğunu haykıranlarla dolup boşalacaktır. Dünyanın her yerinde aynı kelimelerle dile gelecek olan bu sesleniş, mümin yüreklilerin birlik, tutkunluk ve aşkını haykıracaktır. Kâinâta Allah'tan başka ilah olmadığını, iki cihan güneşi olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Allah'ın yolunu insanlara tanıtan bir elçisi olduğunu beyinlere yerleştirmeye çalışacak ve herkese gerçek kurtuluşun aydınlık yolunu gösterecektir.

Fakat bir de düşünelim ki, bugün dedesi nenesi Müslüman olan hattâ ana babası bile dine saygı ve bağlılık duyan ve “Allah Allah” seslenişleriyle düşman çizmelerinden kurtulmuş bir İslam toprağında barınan öyle kimseler vardır ki, ezan sesine şarkı sesi kadar kıymet vermemekte, hattâ ondan rahatsız olmaktadır. Bu kimseler, ağaran tan yeri ile birlikte Allah'ın evine (camiye) koşan müminleri toplanmaya çağırır sabah ezanının uykularını böldüğünü utanmadan ve sıkılmadan ileri sürebilmektedirler. Böyleleri için söylenecek söz bulamıyoruz. Fakat herkes bilsin ki,

İslam dininin aydınlık yayan güneşi daima kara yüreklilerin uykularını kaçıra kaçıra gelişmiş ve günümüze kadar gelmiştir. Kıyamet anına kadar bu güneşi kimsenin söndüremeyeceğini de bize bizzat gücü her şeye yeten Allah Teâlâ bildirmektedir.

Namaz ibadetinde nidâ (çağrı) olan ezanla farz namazlardan önce getirilen kametin fazilet ve meziyeti büyüktür. Namaz vaktinin girdiğini duyuran ezanla, farz namazların başlayacağını bildiren kamet esnasında ve akabinde yapılacak dualar, Müslümanların manen motive olmalarında ve vaadedilen mertebelere ermelerinde müessir olan yakarışlardır. Dolayısıyla onları öğrenip uygulama cihetine gitmek herkes için haz, huzur ve mutluluk vesilesidir.

Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından tavsiye edildiği için bazı ilim ehline ezanın sünnetleri olduğu ifade edilen bu dualar şunlardır:

1-Ezanı işiten kimse müezzinin söylediği cümleleri kendisi de tekrar etmelidir. Ancak **“hayye ale's salâh=haydi namaza”** ve **“hayye ale'l felâh=haydi kurtuluşa”** cümlelerini tekrar etmeyip onlar söylenince,

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

“lâ havle velâ kuvvete illâ billâh=güç ve kuvvet ancak Allah'ın ihsanı ilemdir.” cümlesini söyler. İmam-ı Müslim'in rivayet ettiği bir hadîs-i şerîftéfade edildiği üzere bu sünneti îfâ etmek, kişinin cennete girmesine vesîle olur.

2-Müezzinin söylediği şahadet cümlelerini işiten kimse

وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا
رَسُولُ اللَّهِ . رَضِيْتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ
دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا

“ve ene eşhedü ella ilahe illallah ve enne Muhammeder Resûlullah. Radiytü billahi Rabben ve bil İslami dinen ve bi Muhammedin Resulen”